

Συνέντευξη στην Κυριακή Αντωνίου

Δρ. Οδυσσέας Μιχαηλίδης, Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας

“Η εκτιμώμενη αξία μίας σύμβασης είναι ουσιώδης παράμετρος ενός διαγωνισμού και σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται να διαστρεβλώνεται για οποιοδήποτε λόγο. Όσον αφορά το χρονοδιάγραμμα, αποτελεί ευθύνη του μελετητή να θέτει υπόψη του εργοδότη τον βέλτιστο χρόνο και υπαλλακτικές επιλογές για συντομότερους χρόνους, που θα είναι όμως εφικτοί”.

Είναι γεγονός ότι γίνεται μία προσπάθεια από την Ελεγκτική Υπηρεσία, νοικοκυρέματος των οικονομικών του κράτους και αντιμετώπισης των φαινομένων διασπάθισης του δημόσιου χρήματος. Έχοντας την ευθύνη για τον έλεγχο των δημοσίων δαπανών, ένα σημαντικό μέρος των αρμοδιοτήτων του Γενικού Ελεγκτή έχει άμεση σχέση με τη συνεργασία του κράτους με τους εργολήπτες και πιο συγκεκριμένα με τη διαδικασία ανάληψης και εκτέλεσης των Δημοσίων Συμβάσεων, για κατασκευή έργων και τις δαπάνες που θα διατεθούν γι' αυτά. Είναι πολλές φορές που προκύπτουν διάφορα προβλήματα κατά τη διαδικασία αυτή, τα οποία θέσαμε στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Δρ. Οδυσσέα Μιχαηλίδη, ο οποίος απάντησε πιο κάτω στα ερωτήματά μας.

Να ξεκινήσουμε με τη σύνθεση και το ρόλο της Ελεγκτικής Υπηρεσίας καθώς και τις αρμοδιότητες του Γενικού Ελεγκτή γενικότερα, αλλά και ειδικότερα αυτές που αφορούν τον κατασκευαστικό τομέα.

Ο ρόλος και αρμοδιότητες της Ελεγκτικής Υπηρεσίας καθορίζονται στο Σύνταγμα και σε αριθμό σχετικών νομοθεσιών. Ακόμη κι αν στο παρελθόν υπήρχαν κάποιες ασάφειες για το θέμα, που δεν υπήρχαν, μετά το 2014 υπάρχει πλήρης σαφήνεια με τη ψήφιση δύο πολύ σημαντικών νομοθεσιών, του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου, που είναι γνωστός ως ο Νόμος Πλαίσιο και του περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου Νόμου. Όσον αφορά ειδικότερα τον κατασκευαστικό τομέα, οι αρμοδιότητες της Ελεγκτικής Υπηρεσίας αφορούν τη συμμετοχή της στις διαδικασίες που αφορούν την υλοποίηση δημοσίων έργων, από τη σύλληψη της ιδέας μέχρι την πλήρη ολοκλήρωσή τους.

Πόσο συμφωνείτε με την εκτίμηση ότι τίθενται αυστηρά κριτήρια σε διαγωνισμούς και αυτό αποτρέπει τη μεγαλύτερη συμμετοχή ενδιαφερομένων, προκαλώντας συνεπακόλουθα και αθέμιτο ανταγωνισμό; Με ποιούς τρόπους πιστεύετε θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα;

“Όσον αφορά ειδικότερα τον κατασκευαστικό τομέα, οι αρμοδιότητες της Ελεγκτικής Υπηρεσίας αφορούν τη συμμετοχή της στις διαδικασίες που αφορούν την υλοποίηση δημοσίων έργων, από τη σύλληψη της ιδέας μέχρι την πλήρη ολοκλήρωσή τους”.

Συχνά διαπιστώνουμε αυτό που αναφέρετε και παρεμβαίνουμε υποδεικνύοντας στις Αναθέτουσες Αρχές την ανάγκη να θέτουν κατάλληλα κριτήρια που θα επιτρέψουν την ευρύτητα συμμετοχής.

Ποιοί είναι πιστεύετε οι λόγοι που αποτρέπουν μεγαλύτερο αριθμό εργοληπτών να προσφοροδοτούν, για έργα του Δημοσίου; Σας προβληματίζει καθόλου το φαινόμενο αυτό;

Αυτό σχετίζεται συχνά με το πρόβλημα που εξηγήσαμε πριν. Δεν είναι ο κανόνας, είναι η εξαίρεση, δεν παύει όμως να αποτελεί πρόβλημα που συναντούμε συχνά.

Γνωρίζοντας το ρόλο σας στην ΚΕΕΑ, τί γνώμη έχετε ως προς την αξιολόγηση και κατακύρωση της προσφοράς; Όλοι γνωρίζουμε ότι η χαμηλότερη τιμή δεν είναι πάντα η πιο συμφέρουσα. Στην Ευρώπη, ισχύει η αρχή, η κατακύρωση να γίνεται στην οικονομικά πιο συμφέρουσα προσφορά και όχι στη χαμηλότερη τιμή. Συμβαίνει το ίδιο και στην Κύπρο; Θα θέλαμε την άποψή σας επί τούτου.

Η ΚΕΑΑ δεν σχετίζεται με την κατακύρωση προσφορών αλλά με θέματα που προκύπτουν μετά την υπογραφή της σύμβασης. Δεν θα συμφωνήσω μαζί σας για το θέμα της χαμηλότερης τιμής. Σε απλά έργα, το κριτήριο αυτό είναι το καταλληλότερο. Άλλα κριτήρια ανάθεσης μπορούν και πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο αν αποδεδειγμένα διασφαλίζουν ανταποδοτικότητα, αυτό που στα αγγλικά λέμε value for money. Όταν για ένα έργο είμαι διατεθειμένος να κατακυρώσω σε μία προσφορά για €60εκ. ενώ υπάρχει άλλη προσφορά για €50εκ., θα πρέπει να μπορώ τεκμηριωμένα να αποδείξω ότι το έργο που θα πάρω θα είναι καλύτερο και θα αξίζει αυτή τη διαφορά των €10εκ. που θα πληρώσω επιπλέον, για παράδειγμα γιατί ενεργειακά βρίσκεται σε καλύτερη κατηγορία και θα έχω εξοικονόμηση σε ηλεκτρική ενέργεια αξίας €15εκ. τα επόμενα 10 χρόνια.

Έχουμε γίνει δέκτες παραπόνων, ότι οι Αναθέτουσες Αρχές, παρεμβαίνουν πολλές φορές στο έργο των μελετητών, έτσι ώστε οι προϋπολογισμοί των έργων να είναι κατά πολύ χαμηλότεροι του πραγματικού τους κόστους και τα χρονοδιαγράμματα να είναι μικρότερα του αναγκαίου χρόνου αποπεράτωσης των έργων, με αποτέλεσμα, σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα από την έναρξη εκτέλεσης του έργου να αναδεικνύονται προβλήματα με τις γνωστές συνέπειες. Θεωρείτε ορθό οι Αναθέτουσες Αρχές, να παρεμβαίνουν στο έργο των μελετητών;

Κακό παρελθόν να αποτελέσει η εποχή που μπορούσαν να ρίχνουν τις τιμές και να βασίζονται στα έξτρα, ένα από τα μηνύματα του Γενικού Ελεγκτή.

Η εκτιμώμενη αξία μίας σύμβασης είναι ουσιαστικής παράμετρος ενός διαγωνισμού και σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται να διαστρεβλώνεται για οποιοδήποτε λόγο. Όσον αφορά το χρονοδιάγραμμα, αποτελεί ευθύνη του μελετητή να θέτει υπόψη του εργοδότη τον βέλτιστο χρόνο και υπαλλακτικές επιλογές για συντομότερους χρόνους, που θα είναι όμως εφικτοί. Η τελική επιλογή ανήκει στον εργοδότη που οφείλει να τεκμηριώνει γιατί επιλέγει συντομότερο χρόνο έναντι αυξημένης δαπάνης.

Πού εστιάζετε το πρόβλημα, στο ότι, αρκετά έργα του Δημοσίου έμειναν ημιτελή; Πώς μπορεί κατά τη γνώμη σας να αντιμετωπιστεί το θέμα;

Στις αδυναμίες κάποιων εργολάβων και στην επιπολαιότητα τους να διεκδικούν συνεχώς καινούργια έργα ενώ δυσκολεύονται να ολοκληρώσουν αυτά που έχουν στο χέρι.

Σε συνέχεια του προηγούμενου ερωτήματος, θα θέλαμε να τοποθετηθείτε επίσης, αναφορικά με το θέμα των πιέσεων που ασκούνται πολλές φορές, από μέρους των Αναθετουσών Αρχών προς τους εργολάβους, για μείωση του ποσού των απαιτήσεων πληρωμής των επιπλέον εργασιών που προκύπτουν κατά την εκτέλεση του έργου, με την απειλή ότι εάν δεν αποδεχθούν την πρόταση των Αρχών, η όλη διαδικασία θα καταλήξει στο Δικαστήριο με τις γνωστές χρονοβόρες διαδικασίες.

Μήπως η επαναφορά της Διαιτησίας σε όλα τα Συμβόλαια ή της Κριτικής Διαδικασίας θα ήταν μία ορθή κίνηση προς το γενικότερο συμφέρον; Ποια είναι η δική σας γνώμη;

Είπαμε ότι εφόσον σιγά – σιγά ο θεσμός της διαιτησίας δείξει σημάδια αξιοπιστίας και διασφάλισης δίκαιης δίκης, τότε θα μπορεί να χρησιμοποιείται στις δημόσιες συμβάσεις. Πιστεύω προς αυτή την κατεύθυνση γίνονται

“Η κράτηση του 30% που ήταν προηγουμένως έχει μειωθεί σε 20%. Ο εργολάβος έχει υποχρεώσεις μακρόχρονης συντήρησης του κτηρίου που παραδίδει και αυτές οι εργασίες έχουν κόστος”.

ραγδαία βήματα. Δεν θα συμφωνήσω όμως μαζί σας ότι γίνονται από το κράτος απειλές ή ότι ασκούνται πιέσεις. Το κράτος είναι απρόσωπο και αν είναι κάποιος που συνήθως ασκεί πιέσεις, πολιτικές ή άλλες, είναι οι εργολάβοι που έχουν προσωπικά οφέλη από μια διευθέτηση που θα είναι υπέρ τους. Ας μην ξεχνάμε και τα κρούσματα διαφθοράς ειδικά για διευθετήσεις απαιτήσεων που υποβάλλουν εργολάβοι. Σε κάθε περίπτωση, οι εργολάβοι θα πρέπει να αντιληφθούν πως η εποχή που μπορούσαν να ρίχνουν τις τιμές και να βασίζονται στα έξτρα που θα έβγαζαν από απαιτήσεις και αλλαγές πρέπει να αποτελέσει πλέον κακό παρελθόν.

Η ρευστότητα κάθε επιχείρησης, αποτελεί μία εκ των σημαντικότερων παραμέτρων για την ομαλή λειτουργία της. Έχουν κατ'εξακολούθηση παρατηρηθεί και επισημανθεί από την Ομοσπονδία μας, Καθυστερήσεις

στις πληρωμές των Διατακτικών που υποβάλλονται έγκαιρα και ορθά, όπως και Καθυστερήσεις επιστροφής του Φ.Π.Α..

Η κατάργηση του Άρθρου 11B (Περί Προστιθέμενης Αξίας Νόμου) πιστεύετε θα ήταν ένα βήμα προς την ορθή κατεύθυνση; Πώς η υπηρεσία σας θα μπορούσε να συμβάλει στην αντιμετώπιση των πιο πάνω. Έχουν γίνει οποιοσδήποτε ενέργειες μέχρι στιγμής;

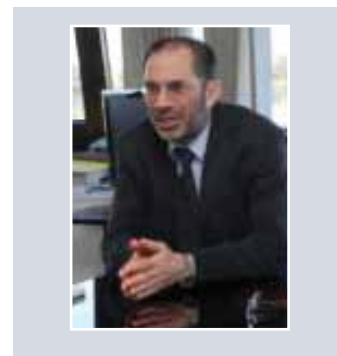
Γενικά οι πληρωμές στις συμβάσεις δημοσίων έργων γίνονται πολύ ενωρίτερα του συνολικού μέγιστου χρόνου των σχεδόν 60 ημερών που προβλέπουν οι συμβάσεις. Για το θέμα των καθυστερήσεων στην επιστροφή ΦΠΑ έχετε δίκαιο και είναι κάτι που δυσκολεύει όλες τις επιχειρήσεις. Δεν θεωρώ ότι λύση αποτελεί η κατάργηση του άρθρου 11B αλλά η άρση των στρεβλώσεων και δυσλειτουργιών εντός του Τμήματος Φορολογίας.

“Συχνά παρεμβαίνουμε υποδεικνύοντας στις αναθέτουσες αρχές την ανάγκη να θέτουν κατάλληλα κριτήρια που θα επιτρέψουν την ευρύτητα συμμετοχής”.

Έχουμε πληροφορηθεί, ότι έχετε απαντήσει αρνητικά στην εισήγηση του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας, για προσθήκη όρων στα Συμβόλαια ανάθεσης εκτέλεσης έργων του δημοσίου, έτσι ώστε τυχόν πρόσθετο κόστος που προκύπτει από τη λήψη μέτρων, λόγω θερμικής καταπόνησης, περιλαμβανομένης και της διακοπής των εργασιών, να λαμβάνεται υπόψη από το στάδιο της διαδικασίας της προσφοροδότησης των έργων. Η εισήγηση αυτή, προήλθε από Ειδική Επιτροπή που συστάθηκε, με σκοπό τον πιο υγιή και δίκαιο ανταγωνισμό μεταξύ των ενδιαφερόμενων προσφοροδοτών καθώς και στην αποτελεσματική εφαρμογή των σχετικών προνοιών της νομοθεσίας και προστασία των εργαζομένων. Η Ο.Σ.Ε.Ο.Κ. εξακολουθεί να πιστεύει ότι οι επιπλέον αυτοί όροι, είναι διευκρινιστικοί και χρήσιμοι/απαραίτητοι. Από πού προκύπτει η διαφωνία σας;

Δεν υπήρξε κανένα τέτοιο θέμα. Τα τυπικά συμβόλαια του δημόσιου τομέα, που βασίζονται σε διεθνείς τύπους συμβολαίου, προβλέπουν ότι παραχωρείται παράταση χρόνου χωρίς αποζημιώσεις για καθυστέρηση που προκαλείται από βροχερό καιρό ή άλλες δυσμενείς καιρικές

Τα τελευταία χρόνια, έχει γίνει μία προσπάθεια εκσυγχρονισμού του τομέα και των διαδικασιών, σύναψης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων. Ποιές είναι οι κυριότερες βελτιώσεις / αλλαγές που έχουν προωθηθεί και πώς τις εκτιμάτε μέχρι στιγμής;

συνθήκες, άρα και για ασυνήθιστα υψηλές θερμοκρασίες. Οι αλλαγές που έχουν γίνει προκύπτουν από τον εκσυγχρονισμό του αντίστοιχου ευρωπαϊκού νομικού πλαισίου το οποίο μεταφέρεται στην Κύπρο. Αφορούν απλοποίηση των διαδικασιών ανάθεσης και αυστηρότερα κριτήρια στην έγκριση αλλαγών κατά την εκτέλεση τους. Αμφότερα διασφαλίζουν καλύτερα την ίση μεταχείριση των οικονομικών φορέων.

Αναφορικά με τα Έργα Μελέτης – Κατασκευής – Συντήρησης, με τα οποία φαίνεται να εξυπηρετείται καλύτερα το κράτος, πάγιο αίτημα των εργολάβων είναι η μείωση της περιόδου συντήρησης των 12 ετών, η οποία σε συνδυασμό με την κράτηση του 20% (της εγγύησης) δυσχεραίνει την όλη λειτουργία της επιχείρησης και την προσπάθεια να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της. Προτίθεστε να εξετάσετε το αίτημα αυτό;

Ήδη η κράτηση του 30% που ήταν προηγουμένως έχει μειωθεί σε 20%. Δεν είναι ορθή η αναφορά σας σε εγγύηση. Ο εργολάβος έχει υποχρεώσεις μακρόχρονης συντήρησης του κτηρίου που παραδίδει και αυτές οι εργασίες έχουν κόστος. Συνεπώς, ο εργολάβος πληρώνεται το 80% της συνολικής αξίας της σύμβασης γιατί το υπόλοιπο 20% αφορά εργασίες που ακόμη δεν έχει εκτελέσει. Μικρό μόνο μέρος του ποσοστού αυτού έχει την μορφή κράτησης ως μια μορφή εγγύησης. Προφανώς όμως το ποσοστό αυτό δεν μπορεί να γίνει μηδέν.

Πιστεύετε θα ήταν πιο δίκαιο και πιο σωστό, να υπάρχουν Δελτία Ποσοτήτων για όλα τα έργα που προκηρύσσονται από τις Αναθέτουσες Αρχές, από μηδενική βάση, ανεξαρτήτως κόστους;

Ας μην ενεργούμε ως να έχουμε ανακαλύψει τον τρόπο. Υπάρχουν οι διεθνείς βέλτιστες πρακτικές τις οποίες θα πρέπει να ακολουθούμε.